

เรื่อง วัดท่าหมัน

รายละเอียด

วัดสำคัญของคนบ้านปากคลอง ในอดีต

วัดท่าหมัน บ้านปากคลอง เคยเป็นวัดที่เก่าแก่และเคยเจริญรุ่งเรือง บ้านปากคลองเหนือ ที่เรียกว่าวัดท่าหมัน เพราะมีต้นหมันขนาดใหญ่ขึ้นเป็นร่มเงาของทำนน้ำ ที่มีการคมนาคมทางน้ำ มีการค้าขายทุกชนิดมีสินค้าออกจากป่า ได้หวาย น้ำมันยาง ไม้ท่อน ไม้แผ่นที่ขายเป็นยก สีเสียด น้ำผึ้ง หนังสัตว์ เนื้อสัตว์ทุกชนิด มาขึ้นซื้อขายกันที่ท่าหมันแห่งนี้ คือบริเวณ ตลาดนครชุมปัจจุบัน ทำน้ำที่มีในตอนนั้นก็รู้จักกันเป็นอย่างดีผู้คนมาใช้มากที่สุดแห่งหนึ่งที่บ้านปากคลองสวนหมาก ร้านผัดไทยแม่สุภาพปากคลอง ก็ เคยเป็นที่ตั้งของวัดท่าหมันเช่นกัน ที่คนปากคลองรู้จักกันดี

วัดท่าหมัน ไม่มีโบสถ์ มีแต่ศาลาขนาดใหญ่ หลังจากวัดท่าหมันร้าง ปัจจุบันรื้อไปไว้ที่วัดสว่างอารมณ์ ดัดแปลงแก้ไขให้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างศาลาอเนกประสงค์ วัดท่าหมันเคยมีโรงเรียนประชาบาลประจำหมู่บ้าน ประจำตำบลปากคลองเรียกกันว่า โรงเรียนวัดท่าหมันเมื่อวัดร้างจึงย้ายโรงเรียนมาอยู่ที่โรงเรียนบ้านนครชุมใน

ปัจจุบัน วัดท่าหมั้นมีเจ้าอาวาสหลายรูป ที่รู้จักกันดีคือพระอาจารย์เณร (บุญมี ยศปัญญา) พระอาจารย์ปลั่ง ว่างลึก พระอาจารย์สวย อินจันทร์ พระอาจารย์ช่วย พระอาจารย์เขียนพระอาจารย์แก้ว ต่อมาวัดกลายเป็นวัดร้าง ด้วยสาเหตุหลายประการ ทำให้กลายเป็นวัดร้าง ต่อมาวัดท่าหมั้นได้ให้เช่าที่ดินสร้างเป็นอาคาร ร้านค้า บ้านเรือน ตลาดนครชุมบางส่วน ในขณะนี้

ร่องรอยของวัดท่าหมั้น เคยมีภาพถ่ายในอดีตซึ่งผู้เขียนเคยเห็นจากหีบโบราณของอาจารย์สนิม บุญหนัก ซึ่งปัจจุบันท่านได้เสียชีวิตไปแล้ว โดยภาพแรกเป็นศาลาท่าน้ำของวัดท่าหมั้น มีเด็กนักเรียนหญิง ๘ คน อยู่ที่ท่า น้ำ เป็นเด็กนักเรียนของโรงเรียนประชาบาลวัดท่าหมั้น สภาพของศาลาทรงทรงแทนมจะพังมิพังแหล่ ส่วนอีกภาพหนึ่งเป็นงานศพของนายสำอาง ชาวไทยใหญ่ที่เข้ามาทำกิจการค้าไม้ที่คลองสวนหมาก เมื่อเสียชีวิตประมาณ ปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ทางญาติได้ตั้งบำเพ็ญการกุศลไว้ที่ศาลาวัดท่าหมั้น ดูจากภาพถ่ายแล้วต้องเป็นพ่อค้าผู้ร่ำรวย อันดับต้น ๆ ของชุมชนคลองสวนหมาก

ประวัติของวัดท่าหมั้นเท่าที่พอสืบค้นได้ เกิดจากชาวคลองสวนหมากที่ผ่านการต่อสู้กับโรคภัยไข้เจ็บ ภัยธรรมชาตินานาประการ เมื่อร่อยกว่าปีก่อนได้กลับเข้ามาสู้ชีวิตด้วยความเสียสละและความรักอันยิ่งใหญ่ที่มีต่อท้องถิ่นจนสามารถสร้างบ้านเมืองสืบทอดต่อมา เมื่อชุมชนเจริญขึ้น และเห็นว่าวัดพระบรมธาตุอยู่ไกลไม่สะดวก ในการไปทำบุญ จึงได้มีการรวบรวมทุนทรัพย์แล้วจัดสร้างเป็นสำนักสงฆ์ขึ้นบริเวณกลางหมู่บ้าน ใช้เนื้อที่ประมาณ ๔-๕ ไร่ โดยมีพระอาจารย์ช่วยเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญในการสร้างวัด

บริเวณของวัดมีท่าน้ำ เป็นทางขึ้นลงของล้อเกวียนและอยู่ใกล้กับต้นหมันใหญ่ชาวบ้านจึงเรียกชื่อวัดแห่งนี้ว่า “วัดท่าหมั้น” โดยมีพระอาจารย์ช่วยได้ดูแลวัดจนมรณภาพ ด้วยคุณงามความดีของพระอาจารย์ช่วย ชาวบ้านจึงได้ร่วมกันก่อสฐเพื่อบรรจุอัฐิของท่านเอาไว้เพื่อระลึกถึงคุณงามความดี บริเวณที่เป็นสฐอยู่แถวกลางตลาด นครชุมซึ่งปัจจุบันถูกรื้อถอนออกไปหมดแล้ว ภายหลังการมรณภาพของพระอาจารย์ช่วย ได้มีพระอาจารย์แก้ว เข้ามาดำเนินการต่อโดยพัฒนาและขยายบริเวณวัดให้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม ชาวบ้านเลยเรียกว่าวัดเป็น “วัดท่าหมั้นแก้วปทุมฉนวน” และมีการจัดตั้งโรงเรียนประชาบาลขึ้นเป็นหลังแรกของตำบลคลองสวนหมาก โดยใช้ ศาลาของวัดเป็นอาคารเรียน

พระเครื่องที่ได้จากกรุวัดท่าหมั้นนั้น มีจำนวนไม่มากนักจากที่พบเห็นจึงเป็นที่หวงแหนสำหรับผู้ครอบครองเป็นอย่างดีส่วนมากจะอยู่กับผู้มีฐานะที่ดี และเท่าที่รู้บ้างองค์บางพิมพ์โด่งดังแต่ลงเป็นกรุอื่นที่ตั้งและเป็น ที่รู้จัก ไม่ได้ลงว่ากรุท่าหมั้น ในเมื่อพระองค์นั้นๆขึ้นมาจากเจดีย์เก่าที่อยู่บริเวณวัด ซึ่งพระที่ลงกรุนั้นจะมีผสม ทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่ยุคแรกๆเป็นต้นมา จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะมีพระเครื่อง ของเมืองนี้ ที่อยู่กรุดเดียวกัน อาจ เป็นเพราะว่าเมื่อสร้างเจดีย์ที่วัดท่าหมั้นผู้คนได้นำพระกรุนานาชนิดมาประดิษฐานไว้ในเจดีย์วัดท่าหมั้น จึงทำให้ กรุวัดท่าหมั้นจึงมีพระที่หลากหลายมาก กรุแตกคนรุ่นนั้นเรียกว่ากรุวัดท่าหมั้น คนรุ่นหลังไม่ทราบ จึงสันนิษฐาน ตามพระพุทธรูปลักษณะเป็นกรุอื่นๆไป จะมีทั้งถึงยุคและไม่ถึงยุค

มีนักเรียน นิสิต นักศึกษา เข้ามาสัมภาษณ์ผู้เขียนบ่อยๆว่า วัดท่าหมื่นอยู่ตรงไหน หาไม่พบ วันนี้จึงถือโอกาสเล่าสู่กันฟัง ว่าวัดท่าหมื่นมีอยู่จริง แต่ปัจจุบันไม่มีแล้ว แม้แต่ต้นหมื่นที่ทำน้ำ ก็อาจน้ำกัดเซาะโคนไปแล้วเช่นกัน จึงเหลือเพียงตำนานวัดท่าหมื่นมาจนทุกวันนี้

คำสำคัญ : วัดท่าหมื่น

ที่มา : สันติ อภัยราช. (2549). จดหมายเหตุวัฒนธรรมกำแพงเพชร.

<http://www.sunti-apairach.com/letter/index.php?>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-04-20

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1427&code_db=610009&code_type=01